

Спільне засідання Колегії МОЗ України та ради ректорів

**РОЛЬ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ, ЯКІ
ЗДІЙСНЮЮТЬ ПІДГОТОВКУ СЛУХАЧІВ НА
ПІСЛЯДИПЛОМНОМУ РІВНІ В СИСТЕМІ
БЕЗПЕРЕРВНОГО ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ**

**Ректор Національного університету охорони здоров'я України
імені П. Л. Шупика Юрій Вороненко**

Тернопіль, 28.09.2021

Указ Президента України № 3699/2021 Про рішення РНБО України від 30.07.21 «Про стан національної системи охорони здоров'я та невідкладні заходи щодо забезпечення громадян України медичною допомогою»

«Кадрове забезпечення системи охорони здоров'я характеризується **відсутністю послідовної стратегії забезпечення галузі спеціалістами необхідного профілю, що спричиняє відтік із галузі високопрофесійних фахівців та молодих спеціалістів»**

Указ Президента України № 3699/2021 Про рішення РНБО України від 30.07.21 «Про стан національної системи охорони здоров'я та невідкладні заходи щодо забезпечення громадян України медичною допомогою»

«1. Кабінету Міністрів України:

1) забезпечити до 1 грудня 2021 р. розроблення та затвердження Стратегічного плану розвитку системи ОЗ,... передбачивши зокрема:

...

забезпечення **високого рівня медичної освіти** та розвитку кадрового потенціалу, зокрема, шляхом запровадження нової **моделі інтернатури і лікарської резидентури...**»

I. Основна нормативна база

Закон України «Про професійний розвиток працівників»

«Стаття 4. Діяльність роботодавців у сфері професійного розвитку працівників

1. Основними напрямками діяльності роботодавців у сфері професійного розвитку працівників є:

забезпечення **підвищення кваліфікації працівників**

безпосередньо у роботодавця або в навчальних закладах, як правило, не рідше один раз на п'ять років

визначення **періодичності атестації** працівників та організація їх проведення

проведення аналізу результатів атестації та здійснення заходів щодо **підвищення професійного рівня** працівників»

Закон України «Про освіту» (1)

«Стаття 4. Забезпечення права на безоплатну освіту

2. Право на безоплатну освіту забезпечується:
для здобувачів ... **післядипломної освіти** – у закладах освіти чи інших суб'єктів освітньої діяльності **за рахунок фінансування з державного та/або місцевого бюджетів** у порядку встановленому законодавством

Стаття 10. Складники та рівні освіти

1. Невід'ємними складниками системи освіти є:
освіта дорослих, у т.ч. післядипломна освіта

Закон України «Про освіту» (2)

Стаття 18. Освіта дорослих

3. Складниками освіти дорослих є:

післядипломна освіта;

професійне навчання працівників;

курси перепідготовки та/або підвищення кваліфікації;

безперервний професійний розвиток

11. Заклади освіти, що провадять освітню діяльність з

підвищення кваліфікації працівників, обов'язковість яких

передбачена законом, ... мають отримати **ліцензію** на

відповідну діяльність та/або **акредитувати** відповідні

освітні програми

Дефініції основних понять (Закон України «Про освіту»)

Стаття 18. Освіта дорослих

6. Післядипломна освіта включає:

спеціалізацію – профільну спеціалізовану підготовку з метою набуття особою здатності виконувати завдання та обов'язки, що мають особливості в межах спеціальності

перепідготовку – освіту дорослих, спрямовану на професійне навчання з метою оволодіння іншою професією

підвищення кваліфікації – набуття особою нових та/або вдосконалення раніше набутих компетентностей у межах професійної діяльності або галузі знань

Дефініції основних понять (Закон України «Про освіту»)

Стаття 18. Освіта дорослих

10. Безперервний професійний розвиток – це безперервний процес навчання та вдосконалення компетентностей фахівців після здобуття вищої та/або післядипломної освіти, що дає змогу фахівцю підтримувати або покращувати стандарти професійної діяльності і триває впродовж усього періоду його професійної діяльності

**Постанова Кабінету Міністрів України від 14.07.21 № 725
«Про затвердження Положення про систему БПР
медичних і фармацевтичних працівників» (набирає чинності
з 1 січня 2022 р.)**

Інновації Постанови (1):

створюється загальнодержавна міжгалузева е-система БПР працівників сфери ОЗ із незалежним від провайдерів БПР адмініструванням

вводиться єдина система реєстрації провайдерів БПР

визначаються вимоги до діяльності провайдерів БПР

дано визначення балу БПР

**Постанова Кабінету Міністрів України від 14.07.21 № 725
«Про затвердження Положення про систему БПР
медичних і фармацевтичних працівників» (набирає чинності
з 1 січня 2022 р.)**

Інновації Постанови (2):

вводиться особисте освітнє портфоліо працівника
забезпечується координація діяльності провайдерів БПР
оптимізується порядок атестації працівників сфери ОЗ
легітимізовані сучасні заходи БПР (майстер-класи,
симуляційні тренінги, семінари, фахові школи та ін.)

**Постанова Кабінету Міністрів України від 25.04.18 № 411
«Деякі питання електронної системи охорони здоров'я»**

20. У центральній базі даних ведуться такі реєстри:

4) Реєстр медичних спеціалістів, що містить інформацію про осіб, які здобули освіту у сфері охорони здоров'я

До зазначеного реєстру включаються такі відомості:

спеціальність медичного спеціаліста

інформація про підвищення кваліфікації та перепідготовку
медичного спеціаліста

Основні накази МОЗ України, що регламентують організацію і проведення ПДО і БПР

Наказ МОЗ України від **22.02.19 № 446** зі змінами згідно з наказами МОЗ України від 12.05.20 №1106 та від 19.01.21 №74 «Деякі питання безперервного професійного розвитку лікарів»: **порядок атестації лікарів та нарахування балів БПР**

Наказ МОЗ України від **22.06.21 № 1254** «Про затвердження Положення про інтернатуру та вторинну лікарську спеціалізацію»: **організація вступу до інтернатури, навчання та атестації інтернів, перелік вторинних спеціалізацій**

Підготовка інтернів: прогресивні інновації (наказ МОЗ України від 22.06.21 № 1254)

- ❖ Інтернатура стає підготовкою лікарів із **базових спеціальностей** первинного рівня меддопомоги і відкриває можливості для запровадження **резидентури** для високотехнологічних фахів
- ❖ **Обсяги** підготовки лікарів за окремими спеціальностями будуть наближені до **реальної потреби** в них
- ❖ Навчання в інтернатурі **за рахунок держави** вперше стане доступним і для випускників ЗВО, **які вчилися за контрактами**

Підготовка інтернів: прогресивні інновації (наказ МОЗ України від 22.06.21 № 1254)

- ❖ **Престижні** лікарські спеціальності в інтернатурі будуть обійматися **за конкурсом**
- ❖ Буде створена загальнодержавна система рейтингового **е-розподілу випускників** одночасно за спеціальностями, ЗВО і базами стажування
- ❖ З'являється у студентів **сильна мотивація** до кращого навчання
- ❖ **Іноземні громадяни** отримують право на навчання в інтернатурі

ТРИ ГЛОБАЛЬНІ СКЛАДОВІ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ

ВИЩА ОСВІТА:

бакалаврат, магістратура, PhD,
докторантура

ПІСЛЯДИПЛОМНА ОСВІТА:

інтернатура
резидентура
спеціалізація
друга вища освіта
(менеджмент,
публічне управління
тощо)

БЕЗПЕРЕРВНИЙ ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК:

Неформальна освіта (ТУ,
стажування, майстер-класи,
симуляційні тренінги, семінари,
фахові школи, науково-практичні
конференції)
Інформальна освіта (самоосвіта,
інтернет-платформи, підготовка
публікацій тощо)

II. Роль закладів вищої освіти в післядипломній освіті та безперервному професійному розвитку лікарів і провізорів (на прикладі НУОЗ України імені П. Л. Шупика)

Система забезпечення якості БПР

Для **оцінки результатів БПР** Рада з акредитації у США (АССМЕ) використовує **методику (D.Moor)**, за допомогою якої організатори БПР досліджують, наскільки їх заходи відповідають на три запитання:

Чи задоволений лікар результатами навчання?

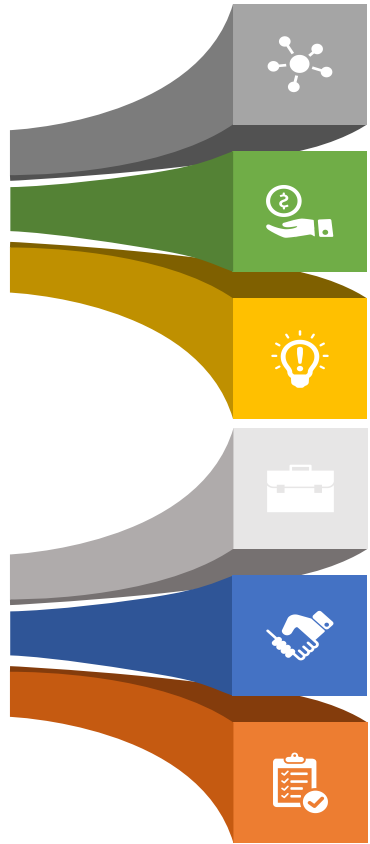
Чи покращилися процеси в організації, що замовляла навчання?

Чи приводить навчання до покращення здоров'я суспільства?

**Інакше
навіщо
вчити?**

ЗВО мусять мати необхідну базу, методологію, ресурси та інструментарій щоб забезпечити позитивну відповідь на ці запитання

Методика оцінки заходів БПР (таксономія) Дональда Мура

1. Участь

2. Задоволення

3а. Результати навчання (декларативні знання)

3б. Результати навчання (процедурні знання)

4. Компетентність

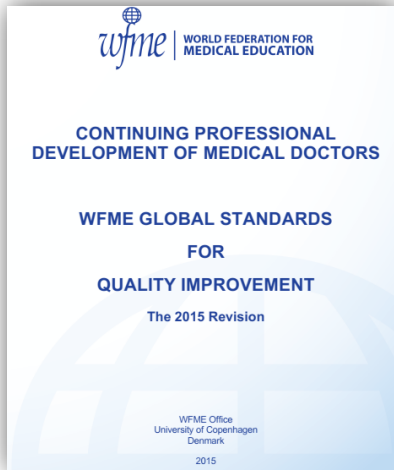
5. Продуктивність (застосування на практиці)

6. Здоров'я пацієнта

7. Здоров'я суспільства

**Варто використовувати в ЗВО для оцінки
заходів БПР!**

Стандарт безперервного професійного розвитку Всесвітньої Федерації медосвіти

«Необхідна ініціація в суспільстві фахової дискусії щодо виконання низки завдань та реалізації БПР»

Фахову дискусію в суспільстві значно простіше проводити при наявності в ЗВО керівників профільних асоціацій (в НУОЗ України ім. П.Л. Шупика – президенти 36 республіканських асоціацій).

«Освітня програма БПР повинна базуватися на науці, доказовій медицині та досвіді:

- полегшити доступ до оновлених даних, наукових результатів та досвіду практики**
- покращити організацію та практику системи надання медичної допомоги, спираючись на нові факти**
- використовувати знання відповідних наукових методів для вдосконалення навичок критичної оцінки лікарів»**

Global Consensus for
Social Accountability
OF MEDICAL SCHOOLS

Система забезпечення якості освітньої діяльності (міжнародна сертифікація ун-ту)

Заклади вищої освіти зобов'язані мати внутрішню систему забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
Закон України "Про вищу освіту"

Ідентифіковані процеси. Процесний підхід до управління

Координаційна рада з якості діяльності

П - 01

**Стратегічне
управління**

П - 03

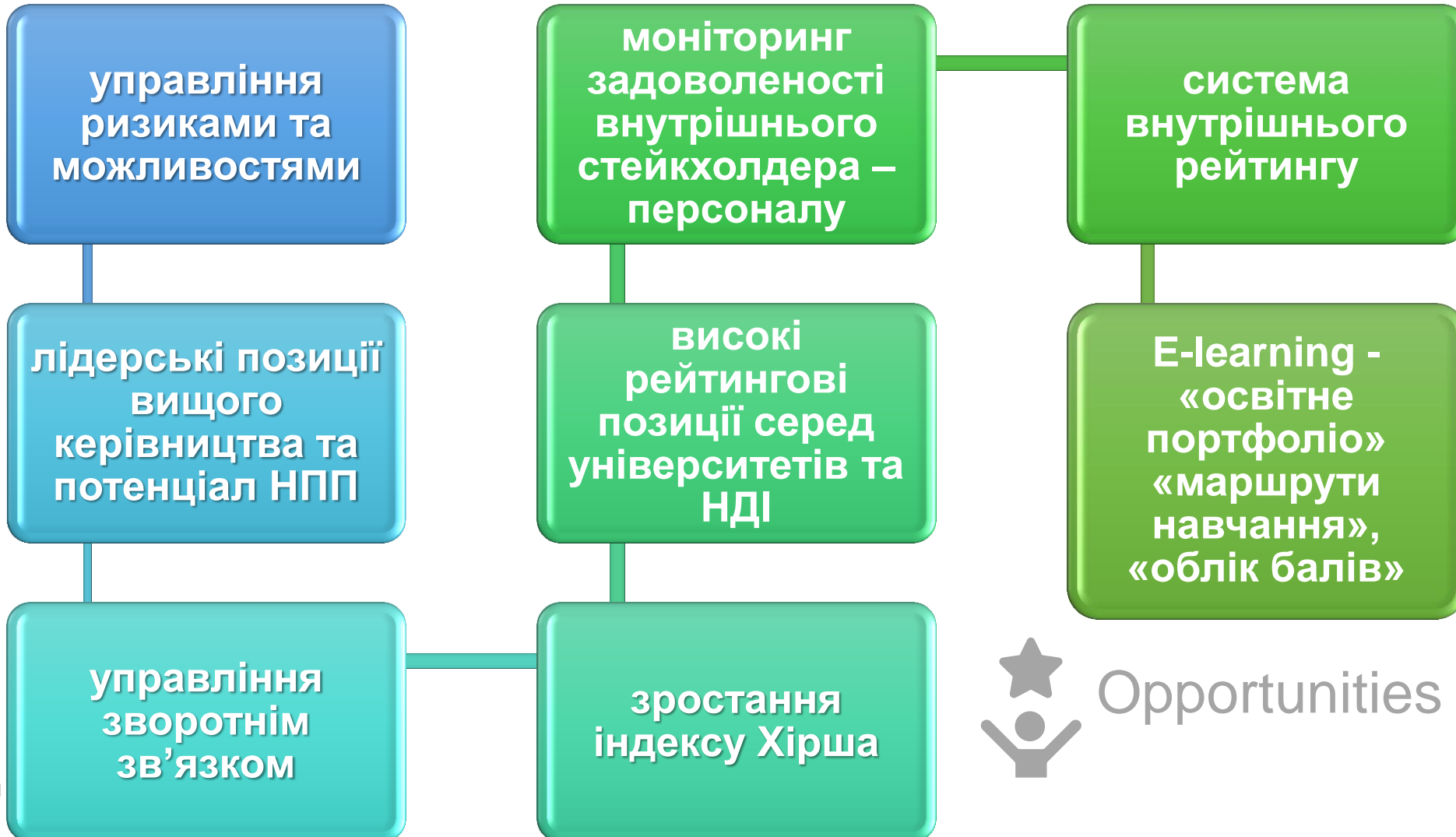
**Управління
ризиками і
МОЖЛИВОСТЯМИ**

П - 08

**Оперативне
управління**

ISO 9001: оцінка зовнішніх аудиторів

Структура освітніх послуг в НУОЗ України ім. П.Л. Шупика: 2020

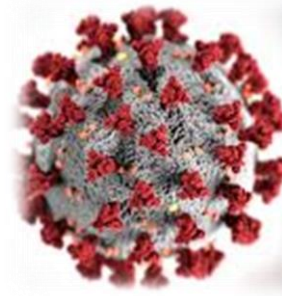

33 417 осіб

+ 15%
порівняно із 2019

**32 % -
контракт**

Інформаційні технології

COVID-19
CORONAVIRUS DISEASE 2019

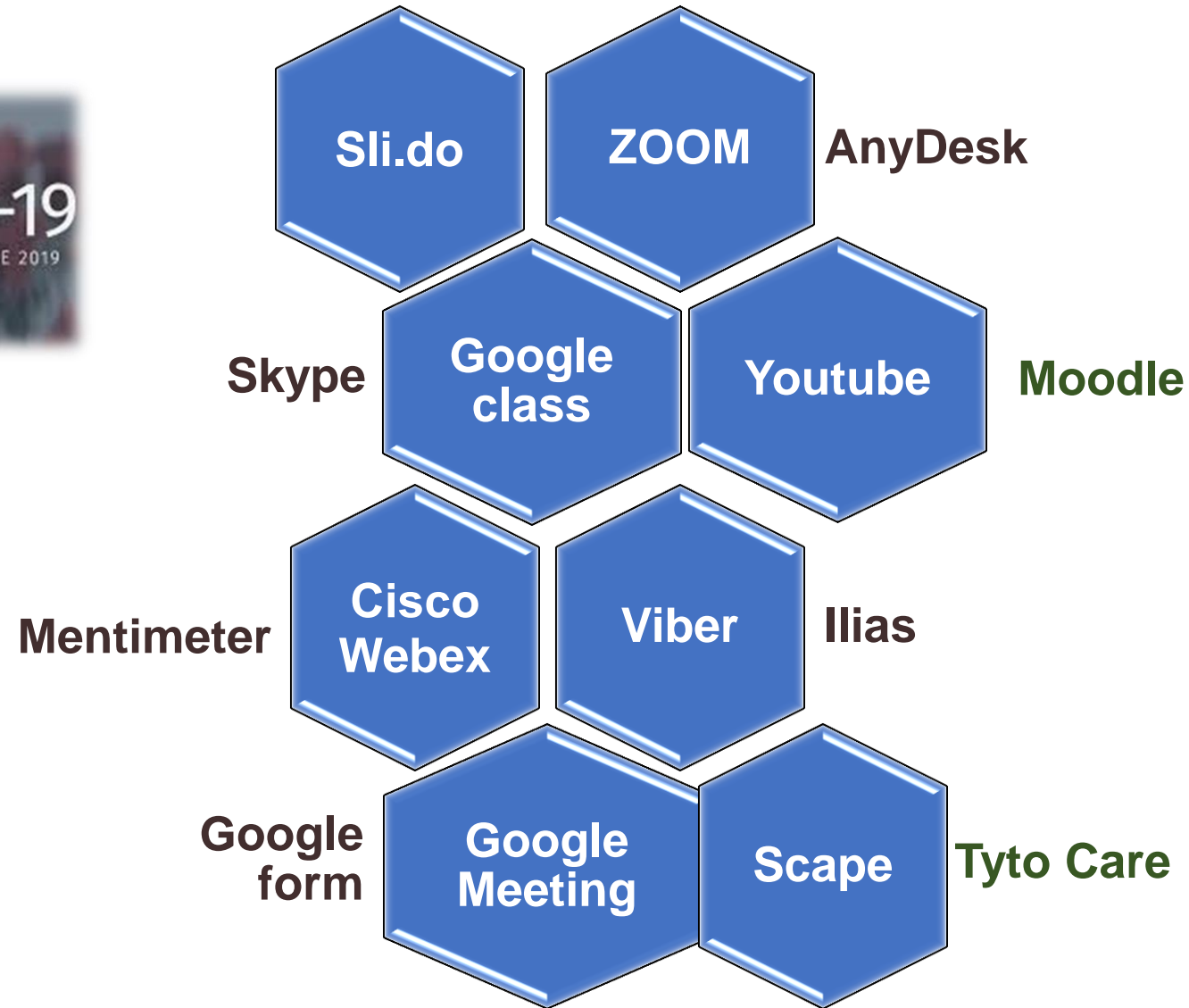

- **Максимальне сприяння та лояльність під час електронної реєстрації та зарахування на навчальний цикл**

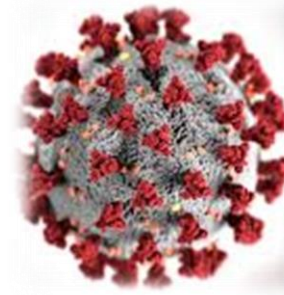
⇒ 2405 слухачів

- **Вибір оптимальної для кожної кафедри платформи дистанційного навчання: Zoom, Skype, YouTube тощо**
- **Надання інструкцій та допомоги слухачам щодо користування обраними засобами комунікації під час занять**
- **Надання віддаленого доступу до навчальних матеріалів кафедр**
- **Впровадження дистанційного тестування знань слухачів**
- **Забезпечення постійного зворотного зв'язку та аналіз інформації щодо рівня задоволеності слухачів наданими освітніми послугами**

Інформаційні платформи для підтримки дистанційного навчання

Нові педагогічні технології дистанційного навчання

- ✓ **Навчання у співробітництві**
- ✓ **Технології кооперативного навчання**
- ✓ **Групові конференції з дискусіями**
- ✓ **Інтерактивні відео лекції**
- ✓ **Дистанційне тестування**
- ✓ **Проблемні лекції з розбором клінічних випадків**
- ✓ **Конференції - вебіари**
- ✓ **Дистанційні тематичні семінари з дискусіями**
- ✓ **Техніка 3-хвилинної паузи**
- ✓ **Техніка сигналу рукою**
- ✓ **Брейнстормінг**
- ✓ **Майстер-класи**
- ✓ **Робота в малих групах**
- ✓ **Онлайн-лекції на платформі Youtube з демонстрацією практичних навиків і розбором клінічних випадків із можливістю повторного перегляду**
- ✓ **Захист мультимедійних презентацій з клінічними випадками**
- ✓ **Рольові ігри**
- ✓ **Імітаційні вправи**
- ✓ **Індивідуальні тренінги**
- ✓ **Діалогові технології**
- ✓ **Навчальні дискусії**
- ✓ **Проблемні ситуації**
- ✓ **Аналіз помилок**
- ✓ **Аудіовізуальні методи навчання**

Нові організаційні інтернет-проєкти для забезпечення ефективності підготовки фахівців

➤ 32 кафедри

- ✓ Створення окремого кафедрального відеочату
- ✓ Професійна школа у режимі онлайн-трансляції
- ✓ Навчально-просвітницька діяльність на сторінці кафедри в Facebook
- ✓ Телемедичний сервіс дистанційних консультацій
- ✓ Телеграм-канал
- ✓ Щотижневє видання електронного бюлетеня
- ✓ Мультимедіальна система професійного розвитку

Науково-педагогічні працівники - експерти

МОЗ України

58

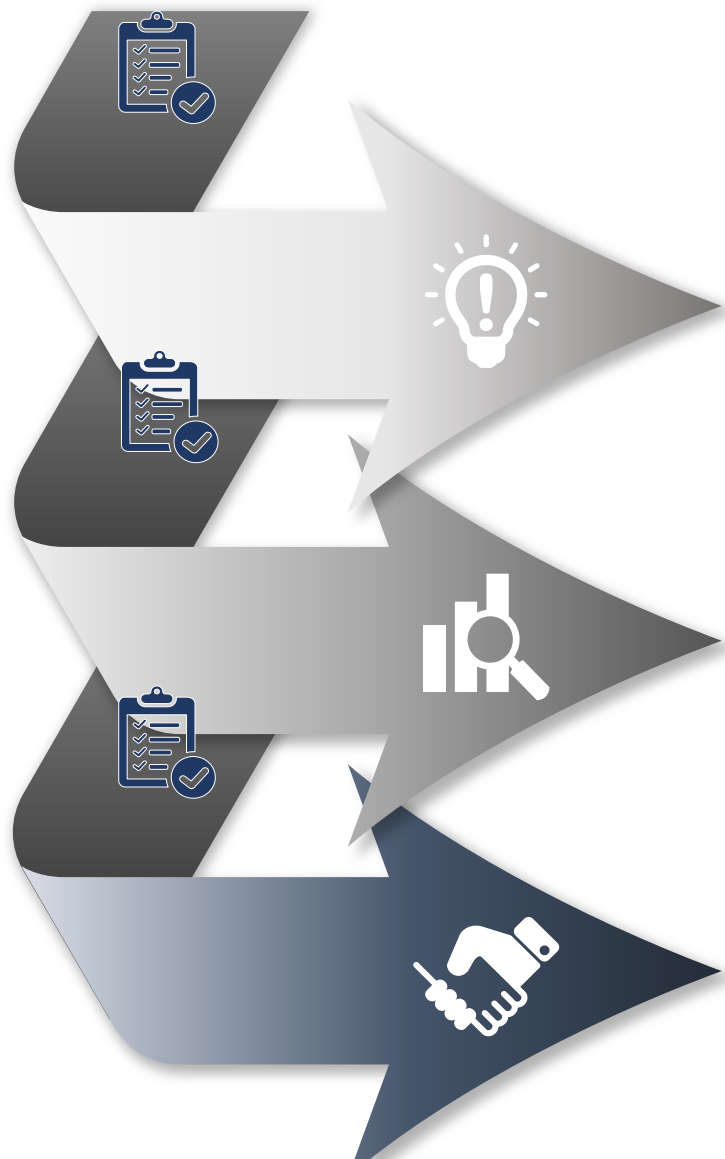
ДОЗ Київської МДА

21

ДОЗ Київської ОДА

6

Цикли тематичного вдосконалення у 2020 році

1 436 проведено всього

+ 62%

порівняно із 2019

у т. ч. **8%**

тижневих

80% з елементами ДН

СИМУЛЯЦІЙНІ ТРЕНІНГИ

ЦЕНТР СИМУЛЯЦІЙНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ

Пропускна здатність
за звичайних умов

• 24 осіб/день

Пропускна здатність
за умов карантину

• 12 осіб/день

Відпрацьовувалось
практичних навиків

• 11

Предметних
напрямків

• 4

Проведено занять

• 155

Відвідувань
інтернами

• 754

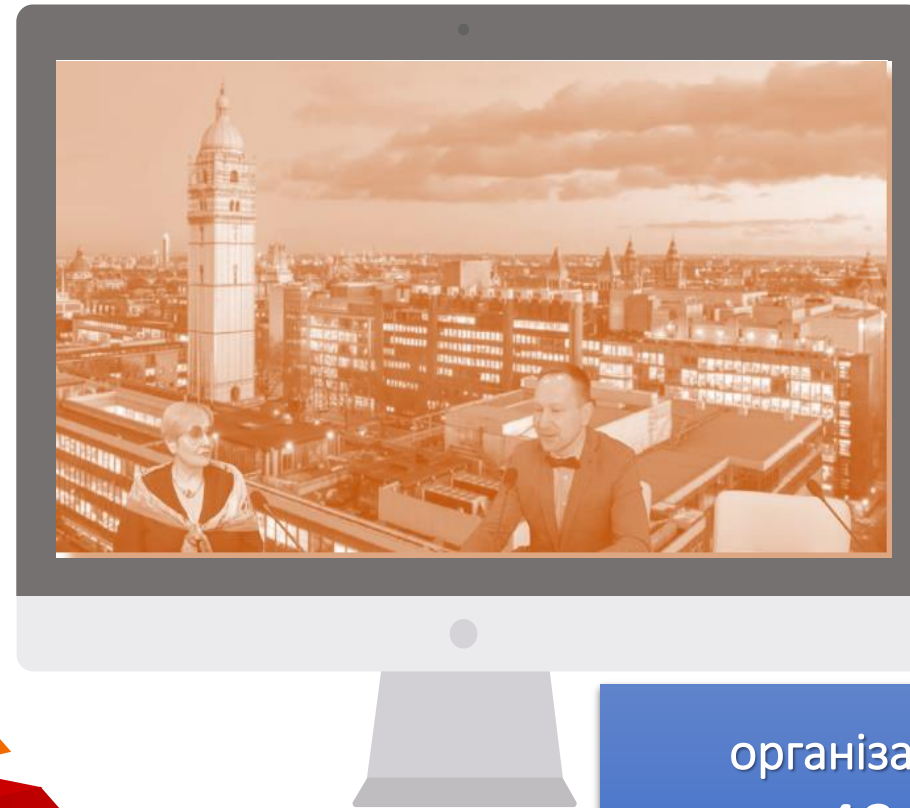
Відвідувань
слухачами

• 30

КОНФЕРЕНЦІЇ, КОНГРЕСИ, СИМПОЗІУМИ

організатор
40

співорганізатор
94

Університет в Інтернеті: веб-сайт

60,4%

з мобільних
пристроїв

МОТИВИ

44,5 тис. –
електронна реєстрація
19,2 тис. – інформація
щодо COVID-19
18,8 тис. – перелік навч.
циклів за спеціальностями

429 тис.

відвідувачів сайту
(2020)

162

країни, в т.ч.
США (6,2 тис.)
Росія (1,8 тис.)
Німеччина
(1,7 тис.)
Польща (1,3 тис.)
Велика Британія
(1,0 тис.)

Університет у Facebook (перші серед медичних ЗВО)

201 тис.

переглядів
повідомлень
щомісяця

щоденне інформування
про події через канал
у Youtube, соц. мережі

15,9 тис.
підписників Facebook

2 тис.
членів Клубу
випускників
університету

III. Шляхи подальшого поліпшення ПДО і БПР лікарів і провізорів

Шляхи подальшого поліпшення інтернатури (1)

Опрацювати механізми:

- попереднього узгодження **кадрових можливостей** ЗВО та **виробничих потужностей** ЗОЗ - баз стажування, які готуватимуть інтернів за держзамовленням
- визначення **додаткового числа місць** в інтернатурі по країні та в ЗВО за окремими спеціальностями для інтернів, які навчатимуться за кошти **фізичних чи юрид. осіб**, інакше неможливо провести рейтинг серед т.зв. «контрактників» за спеціальностями

Шляхи подальшого поліпшення інтернатури (2)

Опрацювати механізми:

- зарахування **іноземців** для вступу в інтернатуру на небюджетні місця *(вони не приймають участі у рейтинговому розподілі за спеціальностями)* для попередження проблем при їх зарахуванні, оскільки на ці місця є рейтинг за спеціальностями серед «контрактників»

Шляхи подальшого поліпшення спеціалізації (1)

ПРОБЛЕМА: Наразі діє наказ МОЗ України від 07.12.98 № 346 «Про затвердження Переліку назв циклів спеціалізації та вдосконалення лікарів і провізорів у вищих мед. (фарм.) закладах (ф-тах) ПДО». Він робить **неможливим спеціалізацію** для випускників колишньої інтернатури, якщо вона була завершена за спеціальністю, яка відсутня у новій моделі

Наприклад: Особа, яка закінчила інтернатуру за спеціальністю «**неонатологія**» до 2023 року, формально не буде допущена до проходження будь-якої спеціалізації

ПРОПОЗИЦІЯ: Необхідно нормативно врегулювати проходження спеціалізації особами, які вступили в інтернатуру до 2022 року за вже неіснуючими спеціальностями

Шляхи подальшого поліпшення спеціалізації (2)

ПРОБЛЕМА: За деякими спеціальностями важко забезпечити якість професійних компетентностей за **короткий** період підготовки

Наприклад: вторинна спеціалізація «**неврологія**», термін підготовки **ОДИН** місяць (після інтернатури за спеціальностями «внутрішні хвороби»; «сімейна медицина»)

ПРОПОЗИЦІЯ: провести детальне обґрунтування тривалості навчання під час вторинної спеціалізації

Шляхи подальшого поліпшення спеціалізації (3)

ПРОБЛЕМА: Для деяких спеціалізацій є досить обмежений перелік **попередніх спеціальностей** інтернатури

Наприклад: спеціалізація з **радіології** передбачена тільки після інтернатури за спеціальностями «внутрішні хвороби; сімейна медицина; педіатрія». Проте є низка інших спеціальностей, які дають можливість навчати лікарів значно ширшому колу спеціалізацій

ПРОПОЗИЦІЯ: провести детальне обґрунтування відповідностей спеціальностей в інтернатурі і при спеціалізації

Шляхи подальшого поліпшення спеціалізації (4)

ПРОБЛЕМА: спеціалізація є формальною освітою в системі БПР, але за проходження циклу спеціалізації не нараховуються бали БПР

ПРОПОЗИЦІЯ: додати до переліку заходів формальної освіти цикли спеціалізації, проходження яких передбачає отримання нової спеціалізації

Шляхи подальшого поліпшення безперервного професійного розвитку (1)

Наказом МОЗ України від 22.02.19 № 446 (зі змінами, внесеними наказом від 19.01.21 № 74) передбачено врахування балів за підвищення кваліфікації на циклах ТУ в закладах (на ф-тах) ПДО не **більше 2 разів на 5 років**

ПРОБЛЕМА:

- 1) лікарі обмежені у побудові власної освітньої траєкторії і обранні, навіть за власний кошт, освітнього продукту, який пропонують ЗВО
- 2) у БПР лікарів штучно створюються умови для лобювання приватного сектору

ПРОПОЗИЦІЯ: Прибрати вимоги, що порушують права лікарів на вільний доступ до освітніх ресурсів у ЗВО

Шляхи подальшого поліпшення безперервного професійного розвитку (2)

ПРОБЛЕМА: Заклади вищої освіти за заклади ПДО, які вже мають ліцензії МОН України чи акредитовані НАЗЯВО України на проведення заходів БПР, мусять повторно збирати підтверджуючі документи для реєстрації в е-системі БПР

ПРОПОЗИЦІЯ: Надати можливість будь-якій установі, що має ліцензію на освітню діяльність та акредитована МОН України як освітня організація, бути **автоматично зареєстрованою як провайдер за заявою** без додаткових підтверджуючих документів

Проект Закону України «Про освіту дорослих»

Система БПР мусить **розвивати у суб'єкта навчання:**

- **особистісні, комунікативні та соціальні компетентності**, здатність здійснювати міжособистісну та соціальну взаємодію, розв'язувати конфлікти, конструктивно спілкуватися з іншими людьми
- **громадянські компетентності**, здатність відповідально і повноцінно брати участь у суспільному житті, розуміти соціальні, економічні та політичні процеси, закономірності і тенденції розвитку
- **культурне самоусвідомлення та самовираження**, розуміння та сприйняття загальнолюдських цінностей, здатності до толерантної поведінки в полікультурному світі

Чи зможуть все це забезпечити чисельні приватні провайдери?

**Саме науково-педагогічні працівники ЗВО
(«викладач-центристська» система БПР) можуть
забезпечити кращу соціальну відповідальність
при проведенні заходів БПР**

**експерти в
організації ОЗ і
окремих
спеціальностях**

**фахівці в забезпеченні
уніфікації та якості
освіти (система
опорних кафедр МОЗ)**

**професіонали в
забезпеченні якості
надання медичної
послуги (клінічні
кафедри на базі
лікарень)**

Дякую за увагу!